

ABD ve Almanya Yerel Yönetimlerinin Karşılaştırılması

Hüseyin ERKUL* & Hüseyin KARA** & Savaş ŞİMŞEK***

Özet

Yerel yönetimler, doğrudan demokrasinin en önemli araçlarından birisidir. Demokrasinin yerleşmesi, halkın yönetime katılımının ve devlet-vatandaş işbirliğinin sağlanması ilk olarak yerel yönetimlerde hayata geçirilmektedir. Bu çalışmada federal devlet yapısında, demokrasisini yerleştirmiş, yerel yönetimler açısından da iyi uygulama örnekleri geliştirmiş olan Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile Federal Almanya Cumhuriyeti'nin yerel yönetimleri incelenmiştir. Bu çalışmayla, her iki ülkenin yerel yönetimlerinin yönetim, hizmetler ve örgüt yapıları açısından karşılaştırılması ve iyi uygulama örneklerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, ABD ve Almanya Yerel Yönetimleri

Abstract

Local Governments are one of the crucial instruments of direct democracy. Settling of democracy, providing citizens' participation in the management and cooperation of state-citizen are initially implemented in local governments. In this research the local governments of United States of America (USA) and Federal Republic of Germany were reviewed as which settled democracy and developed good examples of local governments in federal state structure. By this research, the comparison of both states' local governments from management, services and organizations point and trying to reveal good examples are aimed.

Keywords: Local Governments, Local Governments of USA and Federal Republic of Germany

* Prof.Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İİBF Dekanı hcerkul@comu.edu.tr

** Dr. 3. Sınıf Emniyet Müdürü, Arnavutköy Polis Meslek Eğitim Merkezi İstanbul, hgokarra@hotmail.com

*** Dr. 3. Sınıf Emniyet Müdürü, Elmadağ Polis Meslek Eğitim Merkezi Ankara, ssm1971@gmail.com

1. GİRİŞ

Federal devletler, bağlı bulunan devlet veya eyaletlere kendi iç işlerinde geniş yetkiler tanımaktadır. Federalizm terimi, Latince federasyon veya ittifak anlamına gelen *foedus* teriminden gelmektedir. Federalizm, yetkilerin merkezden anayasal parçalara veya bölgelere doğru paylaşılması anlamına gelmektedir. Bu bağlamda federalizm, gerçek anlamda merkezi hükümet ile bölgeler arasındaki yetki paylaşımını içeren, adem-i merkeziyetçi bir sistemi kapsamaktadır¹. Yerel yönetimlerin yetki ve görevleri de bu bağlamda genişlemektedir.

Demokrasi anlayışının ve demokrasinin tam anlamıyla çalıştığı bir göstergesi haline gelen yerel yönetimler her zaman daha iyinin keşfedilmesi amacıyla ülkeden ülkeye farklılık gösterebilmektedir. Bu farklılıkların nedenleri genel olarak ülkelerin tarihinde gizli olmakla birlikte bu çalışmada mevcut yerel yönetim yapıları yasal, örgütsel ve yönetim pratikleri temelinde ele alınmıştır.

ABD'nin yönetim yapısı 1787 Anayasası ile belirlenmiştir. Eyaletlerdeki yerel yönetimler arasında bazen farklılıklar görülmekle birlikte çoğunlukla il yönetimi (county government), belediye yönetimi (local governments), özel bölge yönetimi (special districts) ve özel okul bölgeleri (school districts) biçiminde örgütlenmişlerdir.

Federal Almanya'da ise yerel yönetimler ABD'den farklı olarak, ilçeler (*kreise*) ve belediyeler (*gemeinden*) olarak örgütlenmiştir. Bununla birlikte Federal Almanya'da belediyeler arasında yerel yönetim birlikleri de oluşturulabilmektedir.

2. AMERİKAN ANAYASASI VE YÖNETİM YAPISI

ABD'nin yönetim yapısı "*Anayasal Federal Cumhuriyet*" olarak adlandırılabilir. 1776 Bağımsızlık Bildirgesi'nin 13 Eyalet tarafından onaylanmasının ardından 1787'de kabul edilen Anayasa; yasama, yürütme ve yargı organları arasındaki güçler dengesi (check and balance) sistemini belirlemiştir. Yüksek Mahkeme'nin yargıçları Senato onayı ile Başkan (President) tarafından atanır. Yargı Kongre'den geçip Başkanın imzaladığı yasaları Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle feshedebilir. Anayasa yalnızca federal hükümetin yapısı ve yetkilerini belirlemez aynı zamanda eyalet hükümetinin genel koşullarını da düzenler. Ayrıca, her eyaletin, eyalet

1 JAMES, Peter, "The Federal Framework", **Modern Germany**, (Newyork: Routledge Publ.1998), s.30.

içindeki yerel yönetimleri de kapsayan bir anayasası vardır. Yerel yönetimler arasında belediye, il, kasaba, okul bölgesi ve bölgedeki doğal kaynaklar ile ulaşım ağları gibi konuların yönetiminden sorumlu özel amaçlı bölge yönetimleri yer alır.

Yasama: Yasama organı olan **Kongre; Senato** (Senate) ve **Temsilciler Meclisi** (House of Representatives) adı verilen iki meclisten oluşmaktadır. Başkan bir yasayı imzalamadan önce yasanın her iki meclisten geçmesi gereklidir. Senato 100 senatörden oluşmaktadır. Başkan Yardımcısı aynı zamanda Senato'nun da başkanıdır. Temsilciler Meclisi'nde nüfusa göre eyaletler arasında paylaştırılan 435 temsilci (Representatives) bulunmaktadır. Her temsilci eyaletlerdeki seçim bölgelerinden seçilmektedir.

Yürütme: Yürütmenin başında **Başkan** (President) vardır. Başkanın başlıca görevleri şunlardır; Yüksek Mahkeme yargıçlarını atamak, Senato tarafından onaylanan Bakanları atamak, orduya başkomutanlık yapmak, Kongre'den geçen yasaları gerektiğinde veto etmek. Uluslararası anlaşmalar Senato tarafından onaylanmalıdır. ABD'de 15 tane Bakanlık vardır. Bu Bakanlıklar şunlardır; Tarım Bakanlığı (USDA), Ticaret Bakanlığı (DOC), Savunma Bakanlığı (DOD), Eğitim Bakanlığı (ED), Enerji Bakanlığı (DOE), Sağlık ve İnsan Hakları Bakanlığı (HHS), İç Güvenlik Bakanlığı (DHS), İşkan ve Kentsel Kalkınma Bakanlığı (HUD), İçişleri Bakanlığı (DOI), Adalet Bakanlığı (DOJ), Çalışma Bakanlığı (DOL), Dışişleri Bakanlığı (DOS), Ulaştırma Bakanlığı (DOT), Maliye Bakanlığı, Gaziler Bakanlığı (VA). Her bakanlık Senato'nun onayı alındıktan sonra Başkan tarafından atanan bir bakan tarafından yönetilmektedir.

Yargı: Yüksek Mahkeme'de 9 yargıç bulunmaktadır. Yargı organı Kongre'nin çıkardığı yasalara karşı çıkılan veya bu yasaların yorumlanmasının gerektirdiği davalara ve bir kişinin federal yasayı ihlal ettiği gerekçesiyle suçlandığı ceza davalarına bakmakla yükümlüdür.

2.1. Eyalet Yönetim Yapısı

ABD'de 50 eyalet vardır ve ABD Anayasası'nın IV. maddesi Eyaletleri düzenlemiştir. 1. Bölümde; her eyalet diğer bütün eyaletlerin yasalarına, kayıtlarına ve yargılama yöntemlerine tam güven gösterecek ve uyacaktır. 2. Bölümde; her eyaletin vatandaşları diğer eyaletler vatandaşlarının bütün ayrıcalık ve bağımsızlıklarına sahip olacaktır. 3. Bölümde; yeni eyaletler Kongre tarafından bu Birliğe kabul edilebilir; ancak bir eyaletin yargı yetkisi alanı içinde yeni bir eyalet kurulamaz. 4. Bölümde; Birleşik Devletler bu Birlikteki her eyalete Cumhuriyet türü yönetim şeklini garanti edecektir.

Eyalet Hükümetlerinin (State Government) Yapısı: Eyalet yönetimi üç (3) organdan oluşmaktadır. Legislative (Yasama), Executive (Yürütme) ve Judicial (Yargı). Yürütmenin başı Vali (Governor)'dir ve Federal düzeydeki hizmetler (otoyolların-highway-yapımı ve bakımı gibi) Eyalet Hükümetleri tarafından sağlanır.

Her eyalette seçimle göreve gelen bir yürütme organı başkanı (vali-governor), bağımsız bir yargı ve halkın seçtiği kişilerden oluşan bir yasama organı bulunur. Her eyaletin yürütme organı hükümetin günlük işlerini idare etmek, kamusal ve yönetsel hizmetler sunmak ve yasaları uygulamakla yükümlüdür. Yürütme organı vali tarafından yönetilir. Vali eyalet düzeyinde yapılan seçimlerle belirlenir. Görev süresi eyaletlere bağlı olarak 2-4 yıldır.

Eyalet Hükümetlerinin Yetki ve Sorumlulukları: Eğitim standartlarını belirleme, ulaşım ağlarını kurma ve bakım, yüksekokul ve üniversite kurma, ruhsat verme, halk güvenliğini sağlama, nüfus, parklar, eğlence ve çevre amaçlı idare etme, milli muhafıza komuta etme, sağlık, konut ve beslenme programlarını yürütmedir.

2.2. ABD'de Yerel Yönetimler

Amerikan Anayasası'nda yerel yönetimlerden açıkça bahsedilmemekte fakat federal hükümete verilmeyen tüm görev, yetki ve sorumlulukların eyaletlere ve yerel halka bırakıldığı belirtilmektedir. Eyaletlerin altında yer alan yerel yönetimler, her eyalet anayasasında ayrı ayrı düzenlenmiştir. Bu nedenle, sayı, biçim, yetki, görev ve sorumlulukları eyaletten eyalete değişmektedir². Bununla birlikte genel olarak ABD'de yerel yönetimler; **İl Yerel Yönetimi** (County Government), **Belediye** (City Government-Municipality), **Kasabalar** (Town and Townships), **Okul Bölgeleri** (School Districts) ile **Özel Bölge Yönetimi** (Special Districts)³ olarak adlandırılmaktadır.

Federal devlet, federe devlet ile yerel yönetimlerin işlev ve hizmetleri genellikle birbiriyle örtüşmektedir. Uygulamada bu hizmetlerin hangisinin federal hizmet hangisinin yerel hizmet olduğunu ayırma olanağı bulunmamaktadır⁴. Genel olarak belediye, okul bölgeleri, kasabalar, özel

2 GÜL, Hüseyin, "Amerikan Federal Sisteminde Yerel Yönetimler", **Dünya'da Yerel Yönetimler**, (Ed. Murat OKCU, Hüseyin Özgür), (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2013) s.25-26

3 JANDA, Kenneth, BERRY, Jeffrey M. ve GOLDMAN Jerry, **The Challenge of Democracy, Government in America**, (Boston: Houghton Mifflin Company, 1989), s.134.

4 JANDA, K., BERRY, J. M. ve GOLDMAN J., age. s.135.

bölge yönetimi ile il yönetimleri; kayıt tutma, seçim yönetimi, yerel-kırsal yolların bakımı, yapım, imar, inşaat kanunlarının uygulanması, güvenlik, eğitim, sağlık, itfaiye, mahkemeler ve hapisaneler, ulaştırma, parklar, su kaynakları, elektrik ve gaz sağlama ve bu kurumları yönetme, sosyal yardım, sağlık hizmetleri, evlenme ve boşanma ile ilgili kanunların kabulü, vergi koyma veya kaldırma⁵ ile görevlidirler.

Günümüzde ABD’de; 3.031 İl Yerel Yönetimi (County Government), 19.519 Belediye (City Government-Municipality), 16.360 Kasabalar (Town and Townships), 12.880 Okul Bölgeleri (School Districts) ile 38.266 Özel Bölge Yönetimi (Special Districts) olmak üzere toplam 90.056 yerel yönetim birimi⁶ bulunmaktadır. ABD’de federe devletlerin çok sayıda yerel yönetim birimlerine sahip olması, federe devletlerin birer “*Demokrasi Laboratuvarı*” olarak tanımlanmasını sağlamaktadır. Yeni politikalar ve sorunlara çözümler, küçük ölçeklerde ilk önce bu yerel birimlerde denenmektedir. Başarılı programlar, ulusal ölçekte diğer federe devletlerde ve yerel yönetim birimlerinde de uygulamaya konulmaktadır⁷.

Eyaletler ve belediyeler, nüfus, büyüklük, ekonomik kaynaklar, iklim ve diğer özellikler yönüyle birbirlerinden oldukça farklıdır. Küçük siyasi birimler, belirli yerel durumlara daha çabuk müdahale edilmesini sağlamaktadır. Bununla birlikte, küçük birimler zorlukları karşılayabilecek ekonomik kaynaklara yeterince sahip olamayabilmektedir⁸.

2.2.1. İl Yerel Yönetimi (County)

ABD yerel yönetim sisteminde eyaletler İl (County) yerel yönetim birimlerine bölünmüştür. County’lerde genellikle seçimle oluşan bir Yönetim Kurulu veya Komisyon (Board of Commissioners) bulunur. Şerif, yargıç, mali işler sekreteri seçimle işbaşına gelmektedir. Kırsal kesimlere önemli hizmetler il (county) yönetimleri tarafından götürülür. ABD’de il yerel yönetimlerine “Counties” denilmekle birlikte, bu yerel yönetim birimleri Alaska Eyaleti’nde “Boroughs”, Louisiana Eyaleti’nde “Parishes” ve Long Island’da “Judicial Districts” veya “Court Districts” olarak isimlendirilmektedir⁹. County’lerin genellikle hem Eyaletin alt bir yönetim birimi hem

5 FREEDMAN, Leonard, **Power and Politics in America**, (California: Brooks/Cole Publ. Comp. 1991), s.320.

6 Many Layers of American Government, http://www2.census.gov/govs/cog/2012/2012_cog_map.pdf, (Erişim: 15.10.2015).

7 JANDA, K., BERRY, J. M. ve GOLDMAN J., age. s.136.

8 JANDA, K., BERRY, J. M. ve GOLDMAN J., age. s.137.

9 GÜL, agm. s.29.

de bir yerel yönetim birimi gibi ikili görevleri bulunmaktadır. Bu açıdan birçok county'nin, genel hükümet görevleri, mahkemeler, hapishaneler, yasaların uygulanması, kamu güvenliği, arazi kayıtları, kamu sağlığı, önemli istatistiklerin tutulması ve karayolları ile ilgili görevlerinin yanı sıra, hastaneler, havaalanları, cadde ve otobanlar, parklar, kütüphaneler ve çevre koruma ile ilgili görevleri de bulunmaktadır¹⁰.

2.2.2. Municipalities (Belediyeler)

Belediyeler şehir, kasaba ve köylerde bulunan yerel yönetim birimidir. Bir il içinde ya da ilden bağımsız olabilir. Belediyelerin kendi yönetim ve vergi daireleri vardır. Halk güvenliğini sağlama, sokak, park, eğlence yerlerinin bakımı, atık su birimi, çöplerin toplanması, imar ve inşaat yasalarının uygulanması, yangın ve kurtarma hizmetleri, hayvan kontrolü ve toplu taşıma belediyelerin başlıca görevleri arasındadır.

Belediyelerde genel olarak üç çeşit yönetim sistemi bulunmaktadır:

1. Belediye Başkanı-Belediye Konseyi (Meclisi) Sistemi: Bu sistemde seçimle işbaşına gelen belediye başkanı, yürütmenin başı olarak görev yapmakta, yine seçimle (beş ile yedi üyeden) meydana gelen konsey-meclis ise yasama organı olarak görev yapmaktadır¹¹. Bu sistem, *Güçlü Başkan-Zayıf Konsey* ile *Zayıf Başkan-Güçlü Konsey* sistemleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Daha çok büyük belediyelerde uygulanan Güçlü Başkan modelinde, başkan; baş yöneticidir. Halk tarafından seçimle işbaşına getirilmekte, büyük bütçeleri yönetmekte, diğer yöneticileri atayıp, konsey kararlarını veto yetkisine sahip olmaktadır¹². Zayıf başkan modelinde ise başkan, konsey-meclis toplantılarına katılmakla birlikte yetkisi çok az bulunmaktadır¹³. Birçok belediyede konsey üyeliği zarı zamanlı (part-time) bir görev olarak yürütülmektedir.

2. Konsey-Meclis Sistemi: Bu sistem, sayısı üç ile beş arasında değişen ve halk tarafından seçilen konseyden oluşmaktadır. Konsey hem yasama hem de yürütme görevini birlikte yürütür. Belediyelerin % 5'inden daha azında bu sistem uygulanmaktadır¹⁴. Bazı belediyelerde konsey üyeleri

10 State Laws Governing Local Government Structure and Administration, <http://www.library.unt.edu/gpo/acir/Reports/information/M-186.pdf>, s.1, (Erişim: 12.10.2015).

11 ŞAHİN, Mustafa, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Yerel Yönetimler", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C.8, S.2, (Ankara: TODAİE Yay. 1999), s.125.

12 State Laws Governing Local Government Structure and Administration.

13 GREENBERG, Edward S., PAGE Benjamin I., *The Struggle For Democracy*, (New York: Harper Collins Coll. Publ., 1995). s.569.

14 State Laws Governing Local Government Structure and Administration, s.1.

sıra ile başkanlık görevini yürütürler ve başkana genellikle Belediye Başkanı denilir¹⁵.

3. Kent Yöneticisi Sistemi: Bu sistemde yerel yönetim, seçimle gelen bir konsey tarafından seçilen profesyonel bir yönetici tarafından yönetilmektedir¹⁶. Konsey, belediye bütçesini ve yerel yönetimle ilgili politikaları hazırlamakta, vergileri koymaktadır. Yönetici ise bu politikaları uygulamakta ve belediye işlerini yürütmektedir¹⁷. Profesyonel yöneticinin belirli bir görev süresi bulunmamakta olup, kurul kendisinden memnun olduğu sürece görevine devam etmektedir¹⁸. Bu sistemde, kent yöneticisi ile birlikte konsey üyesi olan bir belediye başkanı da bulunmaktadır. Belediye başkanı, konsey tarafından seçilebildiği gibi halk tarafından da seçilebilmektedir. Bununla birlikte belediye başkanı, yürütme ile ilgili işlevleri yerine getirmemektedir¹⁹.

2.2.2.1. Atlanta Kenti (City of Atlanta)

Atlanta kent yönetimi üç organdan oluşmaktadır. Kent Konseyi (City Council) yasama organıdır ve 16 üyedir. Kent Konseyi kendi üyelerinden birini Belediye Başkanı (Mayor) olarak seçer. Belediye Başkanının iki önemli yardımcısı vardır. Birincisi İdari İşlerden Sorumlu Başkanın Ofisi (Office of the Chief of Staff (COS)'dir. Bu üst düzey yönetici Belediye Başkanının sağ kolu gibidir ve Belediye Başkanının günlük işlerini yönetir. İkincisi Yürütme İşlerinden Sorumlu Başkanın Ofisi (Office of the Chief Operating Officer (COO)'dir. Bu üst düzey yönetici ise birimlerin işleyişinden sorumludur. Ayrıca, üst yönetime bağlı bürolar ve şirketler vardır. Bunların yanı sıra yönetime yardımcı Kurul ve Komisyonlar (Board & Commission) görev yapmaktadır. Atlanta kentinin yargı organı Yargı Birimidir. Kentin gelirleri; emlak vergisi, satış vergisi (bu vergi gelirinin bir kısmı Eyalete gitmekte bir kısmı kentte kalmaktadır), ücretler (pul), işlemler, ruhsat, izin gibi faaliyetler ile Hartsfield Jackson International Airport işletmesinden büyük gelir elde edilmektedir. Giderlerinin büyük bir çoğunluğunu maaşlar, yatırımlar ve sosyal güvenlik ödentileri oluşturmaktadır. City of Atlanta'da 7.000 kişi çalışmaktadır. Bunların, 2.000'i polis, 900'ü itfaiye görevlisi, diğerleri sivil çalışanlardır. Sivil çalışanların çoğunluğu su işleri,

15 ŞAHİN, M. agm. s.126.

16 ŞAHİN, M. agm. s.127.

17 State Laws Governing Local Government Structure and Administration, s.1.

18 ŞAHİN, M. agm. s.127.

19 State Laws Governing Local Government Structure and Administration, s.1.

kanalizasyon ve toprak işlerinde çalışmaktadır. 2014'te kanalizasyon sistemi onarımı için 4 milyar dolar; değişimi için ise 2 milyar dolar harcanmıştır. Kanalizasyon yenilemeyi özel sektör yapmaktadır²⁰.

Planlama ve yönetim City of Atlanta'ya ait olmak üzere Hartsfield Jackson Atlanta City yönetimi içinde; Havacılık, Ceza ve Tutukevleri, Finans, İtfaiye, İnsan Kaynakları, Bilgi Teknolojileri, Hukuk, Park ve Düzenlemeler, Planlama ve Kamu Gelişimi, Tedarik, Polis, Kamu Çalışmaları, Atık Yönetimi ile Su Yönetimi Departmanları (Daire Başkanlıkları) bulunmaktadır.

2.2.2.2. Decatur City Government

Decatur kent yönetiminin en önemli organı seçimle gelen 5 (beş) kişilik **Kent Komisyonu** (City Commission)'dur. Kent Komisyonu her yıl seçilir ve seçilen üye toplum desteğini sürdürebiliyorsa bu görevine devam eder. Kent Komisyonu, üyelerinden birini Belediye Başkanı (Mayor), birini de Geçici Belediye Başkanı (Mayor Pro-Term) olarak seçmektedir. Belediye-yi, Kent Komisyonunun atadığı **Kent Yöneticisi** (City Manager) yönetir. Kent Yöneticisi, daha çok CEO (Chief Executive of Officer) gibi çalışmaktadır. Genel olarak kurum ve toplum için yarar getirecek işleri yapmakta, operasyonları yönetmekte ve Kent Komisyonu ile birlikte çalışmaktadır²¹.

Belediye Başkanı, Kent Komisyonu seçmektedir. Belediye Başkanı toplantılara başkanlık yapar, törensel etkinliklere katılır ve kriz durumlarında Vali'yi yalnız o arayabilir.

Hâkimleri de Kent Komisyonu atamaktadır. Adli Birim daha çok trafik cezaları ve polis ofisi ile ilgilidir. Adli konular Eyalet düzeyindeki Üst Mahkemede çözümlenir. Üst Mahkeme hâkimleri seçimle göreve gelir ve Üst Mahkemeler Eyalet kanunlarını uygularlar.

Departmanlar arasında en özellikli olanı Ekonomi Departmanıdır. Çünkü bu birim yeni yatırımları çekmekte ve yaşamın iyileştirilmesini hazırlamaktadır. Diğerleri yollar ve çevre düzenlemeleri gibi uygulamaya dönük işlerdir. Ayrıca, Stratejik Plan'da da ekonomik gelişme önceliklidir. Decatur Belediyesi'nin gelirleri; varlık gelirleri ve bina izin belgesi, yüzme, fitness gibi işlem ve hizmetlerden alınan ücretlerdir. Bu gelir bütçenin % 60-70'ini oluşturmaktadır. Decatur Belediyesi'nde 210'u tam zamanlı, 150'si yarı zamanlı (çocuk bakımı ve eğlence birimlerinde görevli) olmak

20 ERKUL, Interview with Noah Downer, s1

21 ERKUL, Interview with Peggy Merris, s1

üzere toplam 360 personel çalışmaktadır. Decatur Belediyesi'nde halkın yönetime katılımı; Kent Komisyonu seçimlerinde ve daha çok Kurul (Board)'dadır. Kurullar çevre koruma ve tarihi değerlerin korunmasında etkindirler. Kurula üye seçiminde başvuranlardan niyet mektubu alınmakta, özgeçmişlerine bakılmakta ve farklı bölgelerden olmasına ve kadın üye sayısının artırılmasına dikkat edilmektedir.

2.2.3. Town and Township Government (Kasaba Yönetimleri)

Bu yerel yönetim birimlerinin kentsel alt yapı, yol yapım ve onarımı, çöp toplama, itfaiye, polis ve kentsel planlama konularında görevleri bulunmaktadır. Bu görevleri yerine getirebilmeleri için vergilendirme yetkisine sahiptirler. Belediyelere göre daha küçük ve kırsal nitelikli olan kasaba yönetimlerinin güçleri de buna bağlı olarak azdır. Bununla birlikte kasabalarda yaşayan halkın yöneticileriyle daha yakın ilişkiler kurduğu görülmektedir²².

2.2.4. Özel Yönetim Bölgeleri (Special Districts)

Belirli bölgeleri kapsayan ve etkinliğin en iyi biçimde yerine getirilebileceği²³ havaalanları, su ve doğal kaynakları koruma, sivrisinekle mücadele, yangına karşı önlem alma, su tedarik etme, acil hizmetler ve kent içi ulaşım gibi bazı görevleri yerine getirmek için Özel Yönetim Bölgeleri oluşturulmuştur. New York Liman İşletmesi, Chicago Atık Su Bölge Yönetimi ve Güneybatı Pennsylvania Ulaştırma İşletmesi²⁴ birer özel yönetim bölgesidir. Önemli bir özellik olarak, Özel Yönetim Bölgeleri eyalet yönetimleri, yerel yönetimler, doğrudan halk girişimi veya referandum yoluyla kurulabilmektedir²⁵.

2.2.5. Okul Bölgeleri (School Districts)

Okul Bölgeleri (School Districts) Halk tarafından seçilen okul idare kurulu veya mütevelli heyeti ile kurulur. Bu kurullar bütçe oluşturur, politikalar belirler ve okulları yöneten idarecileri görevlendirirler. Okul bölgeleri kent ve ilçe yönetimlerinden bağımsız ve ilk ve orta dereceli okullardan sorumludurlar.

22 GÜL, agm. s.34.

23 JANDA, Kenneth, BERRY, Jeffrey M. and GOLDMAN Jerry age. s.134.

24 JANDA, Kenneth, BERRY, Jeffrey M. and GOLDMAN Jerry age. s.134

25 GÜL, Hüseyin agm. s.35.

3. ALMAN ANAYASASI VE YÖNETİM YAPISI

Almanya için Temel Yasa, Konrad ADENAUER başkanlığındaki Konsey tarafından hazırlandıktan sonra, eyalet meclislerinin onayı alınarak 23 Mayıs 1949'da ilan edilmiştir²⁶. Alman Anayasasıyla, ülkenin federal yapısı kabul edilmiştir. Anayasanın 73. maddesine göre federasyonun; dışişleri, ulusal savunma, federasyon vatandaşlığı, pasaport, gümrük, kültür varlıklarının korunması, hava ve demiryolu ulaşımı, posta ve telekomünikasyon işleri, uluslararası terörizmle mücadele, federal istatistik ve atom enerjisinin kullanılması konularında tek başına yasa çıkarma yetkisi bulunmaktadır.

Anayasanın 74. maddesine göre, federasyon ile eyaletler arasında paylaştırılmış yetki konuları ise şunlardır: Medeni hukuk, ceza hukuku, adliye örgütü, yargılama usulü, baro, noterlik ve hukuk danışmanlığı, nüfus sicili işleri, dernekler hukuku, yabancıların ikamet ve yerleşme rejimi, kamu sosyal rejimi (bakım evleri rejimi hariç), ekonominin hukuku (maden, sanayi, enerji, esnaf ve sanatkârların işleri, ticaret, banka ve borsa rejimi, özel hukuk sigorta rejimi), işletme teşkilatı hukuku dahil olmak üzere iş hukuku, iş güvenliği ve iş bulma ve de işsizlik sigortası dahil olmak üzere sosyal sigortalar, karayolu trafiği ile atık sanayi, havanın korunması ve gürültüye karşı mücadeledir.

Yasama: Federal Almanya Cumhuriyeti'nin yasama organı, Federal Meclis (Bundestag) ve Federal Konsey (Bundesrat) olmak üzere çift meclislidir²⁷.

Federal Meclis'in (Bundestag) 598 üyesi vardır. Bunların 299'u seçmenlerin birinci oylarıyla, geri kalan 299'u da ikinci oylarıyla seçilirler. Koalisyonların oluşumunu zorlaştırmamak için, bir partinin Federal Meclis'te temsil edilebilmesi için toplam oyun % 5 ini kazanması gerekmektedir. Federal Meclis'in milletvekilleri, 4 yıl için genel, doğrudan, serbest, eşit ve gizli oyla seçilirler. Federal Meclis, halkın temsil edildiği yasa koyucu ve siyasi iradenin belirlendiği organdır. Federal Meclis'in başlıca görevleri; yasaları yayınlamak, başbakanı seçmek ve hükümet üzerindeki denetimleri yapmaktır²⁸.

Federal Konsey (Bundesrat), 69 üyeli bir oluşum olup, 16 eyalet temsil edilmekte ve federal yapılanma ve yönetim içerisinde yer almaktadır. Her

26 Facts About Germany, <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/en/>, (Erişim: 10.11.2014).

27 ÇAM, Esat, **Devlet Sistemleri**, (İstanbul: Der Yayınları, 1993), s.288.

28 Facts About Germany, <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/en/>, (Erişim: 10.11.2014).

eyaletin nüfusa göre 3 ile 6 arasında üyelik hakkı vardır²⁹. Federal Konsey eyalet hükümetlerinin seçtiği üyelerden oluşmakta ve onların talimatlarına bağlı kalmaktadırlar. Eyaletler Federal Konsey aracılığıyla, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin yasama ve idaresi ile AB işlerine katılırlar³⁰. Federal Konsey'de eyaletler kendi hak ve yetkilerini korurlar. Federal Konseyin başkanlığını sırasıyla eyalet başkanları yapmakta ve eyalet oyları toplu olarak evet veya hayır olarak kullanılmaktadır³¹. Yasal düzenlemeler ve bunların uygulanması büyük ölçüde eyaletleri ilgilendirdiğinden Federal Meclis'te kabul edilen yasaların Federal Konseyde de onaylanması gerekmektedir³².

Yürütme: Federal Almanya Cumhuriyeti'nde yürütme iki başlıdır. Devletin başında siyasal sorumluluğu olmayan Cumhurbaşkanı bulunur. Onun yanında Federal Meclis'e karşı sorumlu olarak siyasi iktidar olan Federal Hükümet bulunur.

Federal Almanya Cumhuriyeti'nin devlet başkanı, **Federal Cumhurbaşkanı**'dır. Federal Meclis üyeleri ile eşit sayıdaki eyalet meclisleri üyelerinden oluşan ve cumhurbaşkanını seçmek için oluşturulan anayasal bir kurum olan Federal Kurultay tarafından seçilir. Federal Cumhurbaşkanı, Federal Kurultay üyelerinin çoğunluğunun oyuyla 5 yıllık bir süre için seçilir³³.

Federal Hükümet, Federal Başbakan (Chancellor) ve Federal Bakanlardan oluşur. Federal Başbakan, Federal Cumhurbaşkanının önerisi üzerine, Federal Meclis tarafından, görüşmesiz olarak seçilir. Federal Meclis üyelerinin oylarının çoğunluğunu elde eden aday, Federal Cumhurbaşkanıca atanır³⁴. Federal Bakanlar, Federal Başbakanın önerisi üzerine, Federal Cumhurbaşkanınca atanırlar³⁵. Federal Başbakan ayrıca bakanlıkların sayılarını ve sorumluluklarını da belirler. Federal Dışişleri Bakanlığı, Federal İçişleri Bakanlığı, Federal Adalet, Federal Ekonomi ve Federal Savunma bakanlıkları Anayasada sayılan ve mutlaka olması gereken bakanlıklardır³⁶.

29 Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası (FACA) md. 51.

30 FACA md.50.

31 FACA md.57.

32 FACA md.77-78.

33 FACA md.54.

34 FACA md.63.

35 FACA md.64.

36 Facts About Germany, <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/en/>, (Erişim: 10.11.2014).

Yargı: Yargı gücünün tepesinde Federal Anayasa Mahkemesi bulunmaktadır. Federal Anayasa Mahkemesi'nin yetki alanına giren konular şunlardır: Herhangi bir federal veya eyalet yasasının anayasaya uyup uymadığını denetler. Anayasayla kendisine tanınan medeni haklarından yoksun kaldığını düşünen bir vatandaş, bütün yargı yollarını tükettikten sonra Federal Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilir. Federasyon ile eyaletler veya eyaletlerin birbirleri arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde karar verir. Federasyon ve eyaletlerde hakların kullanılması ve görevlerin yerine getirilmesinde ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümlenmesinde karar verir. Federasyon ve eyaletler arasındaki, kamu hukukuna ilişkin anlaşmalar da Federal Anayasa Mahkemesi'ne gelir. Federal Anayasa Mahkemesi ayrıca; kötüye kullanıldığından dolayı temel hakların kaldırılması, Anayasaya aykırı hareketlerinden dolayı partilerin kapatılması, Cumhurbaşkanı'nun suçlanması gibi konularda da görevlidir³⁷.

3.1.Eyalet Yönetim Yapısı

Federal Almanya Cumhuriyeti 16 eyaletten (Lander) oluşmaktadır. Bu eyaletler; *Baden-Württemberg, Bayern, Berlin, Brandenburg, Bremen, Hamburg, Hessen, Mecklenburg-Vopommern, Niedersachsen, Kuzey Ren-Vestfalya, Rheinland-Pfalz, Saarland, Sachen, Sachen-Anhalt, Schleswig-Holstein ve Thuringen'dir*³⁸.

Federe eyaletlerin özelliği egemen devlet olmalarıdır. Eyaletlerin, Temel Yasa'da (Anayasa) belirlenen cumhuriyetçi, demokratik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine uyması gereken eyalet anayasaları vardır. Her eyaletin genel seçimle belirlenen meclisi, hükümeti ile yargı düzeni bulunmaktadır³⁹. Eyaletlerde anayasal düzen, Anayasada ifade edilen anlamda cumhuriyetçi, demokratik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine uygun olmak zorundadır. Halk eyaletlerde, ilçe ve belediyelerde genel, doğrudan, serbest, eşit ve gizli oylamaya dayanan bir seçimle kendisini temsil eden bir organ oluşturma hakkına sahiptir⁴⁰.

Federal Almanya Cumhuriyeti'nde eyaletlerde tek tip bir yönetsel yapılanmanın olmadığı görülmektedir. Eyaletlerde tarihi, sosyal, kültürel, demografik, ekonomik vb. koşullara göre birbirinden çok farklı yönetsel

37 ÇAM, E. age, s.299; FACA md.93.

38 Facts About Germany, <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/en/>, (Erişim: 10.11.2014).

39 BAĞLI, Mehmet Selim, "Alman Yerel Yönetim Yapısı", *Türk İdare Dergisi*, S.473, (Ankara: İçişleri Bakanlığı Yayını, Aralık 2011), s.45.

40 FACA md.28.

yapılanmalar vardır. Bu yapılanma biçimleri büyük ölçüde 2. Dünya Savaşı sonrasındaki galip devletlerin istekleri doğrultusunda gerçekleşmiştir. Bayern ve Baden Württemberg gibi güney eyaletleri Fransız yönetim sistemine, Niedersachsen gibi kuzey eyaletleri İngiliz yönetsel düzenine benzer özellikler göstermektedir. Yönetsel yapı açısından eyaletler ilk önce bölge yönetimlerine ayrılırlar⁴¹. Büyük eyaletlerde (Baden-Württemberg ve Rheinland-Pfalz gibi) orta yönetsel kademeler bulunmaktadır. Küçük eyaletlerde ise (Saarland ve Schleswig-Holstein gibi) orta yönetsel kademeler bulunmamaktadır. Ayrıca Hamburg, Bremen ve Berlin kent eyaletleri olup, bunların taşra örgütlenmesi bulunmamaktadır. Diğer bir söyleyişle; bu eyaletler adlarını taşıyan birer kentten oluşmaktadır⁴². Eyaletler, bölge yönetimlerine ve her bölgede yönetsel ilçelere ve bir ilçeye bağlı olmayan bağımsız kentler olarak adlandırılabilen yerel yönetim birimlerine bölünmüştür. Bölge yönetimleri, orta kademe eyalet yönetim birimleridir⁴³. Bölge yönetimleri bir bakıma, eyalet yönetimlerinin taşra örgütüdür denebilir. Büyük eyaletlerin sayıları 3 ile 8 arasındaki bölge yönetimlerinde 1 milyon insan yaşar⁴⁴.

Eyalet Hükümetlerinin Yapısı: Her eyaletin 4 yıl için seçilmiş bir meclisi (Landtag) vardır. Bavyera Eyaleti, ikili yapılı bir meclise sahip tek eyalettir. Birinci Meclis, seçimle gelmekte, İkinci Meclis ise; eyaletteki geniş sosyal ve ekonomik grupların temsilcilerinden oluşmaktadır⁴⁵. Eyaletlerin, Eyalet Başbakanı veya Hamburg, Bremen ve Berlin Eyaletleri'nde olduğu gibi Baş Belediye Başkanı bulunmaktadır. Eyalet hükümetleri, yaklaşık olarak 10 Bakanlıktan veya Senatörlükten oluşmaktadır⁴⁶. Eyaletlerde genellikle, içişleri, adalet, maliye, ekonomi, çalışma ve sosyal güvenlik, eğitim bakanlıkları ve bazı eyaletlerde çevre bakanlığı bulunur⁴⁷.

41 A Country Study: Germany, <http://memory.loc.gov/frd/cs/detoc.html> (Erişim:15.01.2015).

42 KARAER, Tacettin, "Federal Almanya'da Siyasal ve Yönetsel Yapının Genel Görünümü", **Amme İdaresi Dergisi**, C.22.S.3, (Ankara: TODAİE Yayını, 1989), s.24.

43 UZUN, Şentürk (2003), "Federal Almanya Yönetim Sistemi", Yirmi Birinci Yüzyılda Yönetim, (Ankara: İçişleri Bakanlığı Araştırma ve Etütler Merkezi Yayınları, 2003) s.611, http://www.arem.gov.tr/ortak_icerik/arem/Projeler/21yy/almanya.pdf, (Erişim: 15.01.2015).

44 AKIN, Özden, "Federal Almanya", **Kamu Yönetimi Ülke İncelemeleri**, (Yay.Haz. Birgül A. Güler ve diğ.), (Ankara: AÜ, SBF, Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, 2004) s.240.

45 A Country Study: Germany, <http://memory.loc.gov/frd/cs/detoc.html> (Erişim:15.01.2015).

46 A Country Study: Germany.

47 AKIN, Ö. Agm. s.240.

Eyalet Hükümetlerinin Yetki ve Sorumlulukları: Federal Almanya Cumhuriyeti'nde federal yönetim, önemli konuların hemen hemen tamamında politikayı belirlemekte, ancak bunların çok az bir kısmında yürütmeyi kendisi yapmaktadır. Anayasada başka bir düzenleme yapılmadığı sürece devlet yetkilerinin kullanılması ve görevlerinin yerine getirilmesi eyaletlerin görevidir⁴⁸. Eyaletler, federal ve federe düzeyde çıkarılan yasal düzenlemelere uymak zorunda olmakla birlikte, yerel yönetimlerin işleminde federal düzenlemelerin, fazla bir baskısının olmadığı görülmektedir. Federal yasalarla, yerel yönetimlere doğrudan etki eden yetkilerin paylaşılması uygulaması, 2006 yılında yapılan anayasa reformu ile sona erdirilmiştir. Bu yetkilerin, yerel yönetimler üzerinde uygulamaya konulmasına karar verilmesi, federe devletlere bırakılmıştır⁴⁹. 2006 reformuyla Alman federalizminde ortaya çıkan başlıca değişimler şunlardır:

Eyaletlere, avcılık (Avlanma ruhsatları hariçtir), doğal tabiat varlıklarının korunması (Türlerin ve deniz canlılarının korunması hariçtir), emlak ve kalkınma planlarının hazırlanması, su kaynakları (Kimyasal madde ve tesislere ilişkin düzenlemeler hariçtir), üniversiteye girme ve üniversite derecesi konularında, federal yasa ve düzenlemelerine aykırı yasa kabul etme hakkı verilmiştir. Ayrıca eyaletler, cezaların infazı, toplantı ve gösteri yürüyüşleri, bakımevleri, kafe, restoran, oyun yerleri ve marketlerin çalışma saatlerini düzenleme, tarım arazileri ve arsaların kiralanması, gürültü kirliliğini önleme, eyalet memurlarının ve hâkimlerinin ücretleri, üniversite ve üniversite kurma, basılı medya düzenlemeleri konusunda yasal düzenlemeler çıkarabilirler⁵⁰.

3.2. Almanya'da Yerel Yönetimler

Almanya'da yerel hükümet görevleri, bölge yönetimleri ile ilçeler arasında paylaştırılmıştır. İlçeler tarafından yerine getirilemeyen görevler, bölge yönetimlerince desteklenir. Bölge yönetimlerinin görevleri; merkezi birimler arasında eşgüdümü sağlamak, alt birimler ile yerinden yönetim birimlerinin denetimini yapmaktır. Bölge yönetim başkanı, eyalet içişleri bakanının önerisi ile eyalet başkanı tarafından atanır⁵¹. Almanya'da ilke

48 FACA md.30.

49 SCHEFOLD, Dian, "Local Government in Germany", **Local Government in the Member States of the European Union, A Comparative Legal Perspective**, (Angel-Manuel MORENO, Ed.), (Spain: National Institute of Public Administration, 2012) s.238.

50 STURM, Roland, "More Courages Than Expected? The 2006 Reform of German Federalism, s.34-49, **New Directions in Federalism Studies** (Ed. Jan ERK, Wilfried SWENDEN), (Newyork: Routledge-ECPR Studies in European Political Science,2010), s.46.

51 UZUN, A. agm. s.611.

olarak, eyaletlerin orta basamak yönetsel alanı olan bölgeler birer yerel yönetim birimi değildirlir. İstisna olarak Bavyera Eyaleti'nde, bu birimler aynı zamanda yerel yönetim kuruluşu özelliklerine sahiptir⁵².

Almanya'da iki temel yerel yönetim birimi, ilçeler (*kreise*) ve belediyelerdir (*gemeinden*). Günümüzde Federal Almanya Cumhuriyeti'nin 16 eyaletinde toplam; 27 kent, 323 ilçe belediyesi, 116 ilçe belediyelerinden bağımsız belediye ile ilçe sistemine dâhil 12.629 belediye bulunmaktadır.

Bazı eyaletlerde yerel yönetimler, üçüncü yerel yönetim basamağı olarak adlandırılabilir, eyaletlerdeki sorumluluğun paylaşılmasının bir örneği olabilecek, belli bir amacı gerçekleştirmek doğrultusunda birlikler oluşturabilirler. Gerçekleştirmek istedikleri amaca bağlı olarak bu birlikler, federal düzeyde, merkezi olarak örgütlenebilirler. Bu örgütlerin, Avrupa düzeyinde karar alma süreçlerine önemli rolleri vardır⁵³.

3.2.1. İlçeler

Almanya'da ilçeler (*kreise*), temel olarak bir yerel yönetim birimi olmakla birlikte, genel yönetimin veya merkezi yönetimin bir parçası olarak da bazı hizmetleri yerine getirmektedir. Kendi sınırları içerisinde belediyelerin yerine getiremediği hizmetler ile belediyeler arası nitelikteki hizmetler ilçeler tarafından yerine getirilmektedir⁵⁴. Federal yapının bir sonucu olarak, ilçelerin yapılarında da değişiklikler görülmektedir. Bununla beraber, ilçenin temel organları ilçe meclisi ile ilçe yöneticisidir. Bazı eyaletlerde ilçe komisyonu da bulunmaktadır⁵⁵.

İlçe meclisi en önemli organdır. Seçimle gelmektedir. Bütün önemli konularda karar verir. Özellikle bütçe, personel, ekonomik konularla ilgili hazırlık ve tatbikat, borçlanma gibi temel konularda yetkilidir. Bazı eyaletlerde ilçe meclisi tarafından seçilen asli üyelerden veya asli ve fahri üyelerden oluşan **ilçe komisyonu**, ilçe meclisine yardımcı organ niteliğindedir.

İlçe yöneticisi (İlçe üst Yöneticisi, Kaymakam), ilçe yönetiminin yürütme organı olarak ya Rheinland-Pfalz'da olduğu gibi seçimle işbaşına gelir veya Saarland'da olduğu gibi eyaletin memuru sıfatını taşır⁵⁶. Kaymakam,

52 YALÇINDAG, Selçuk, **Federal Almanya ve Türkiye'de Yerel Yönetimler**, (Ankara: TODAİE Yay. 1992), s.4.

53 SCHEFOLD, Dian, agm. s.234.

54 AKIN, Ö. Agm. s.241.

55 KARAER, Tacettin, agm. s.26.

56 MENGİ, Ayşegül Kaplan, "Federal Almanya'da Yerel Yönetimler", **Çağdaş Yerel Yönetimler**, C.6, Ş. 4, (Ankara: TODAİE Yay.Ekim 1997), s.97.

hem alt seviyede merkezi idare birimi hem de yerel bir örgüt olan ilçe yerel yönetiminin yönetsel organıdır. Kaymakamın bu ikili özelliği, verimli bir idareyi mümkün kılmakta ve ilçe seviyesinde merkezî idare ile mahallî idareyi birbiriyle bağdaştırmaktadır⁵⁷. Kaymakam, merkezi yönetimin belediyelere verdiği görevlerle ilgili yerindelik denetimi yapar. Çoğu zaman, meclis ve encümenin başkanlığını da üstlenir⁵⁸.

3.2.2. Belediyeler

Almanya'da belediyeler (*gemeinden*), organizasyon ve büyüklüklerine göre farklılıklar göstermektedir. Bütün eyaletlerde büyük kentler, ilçeye bağlı olmayan belediye- bağımsız kent (kent-ilçe) olarak adlandırılırlar. Genellikle yerel yerleşim birimlerine belli bir büyüklüğe ulaşıncaya ve yerleşim biçimi, kültürel, ekonomik ve toplumsal yapı özellikleri açısından kentsel özellikler kazanmaları durumunda veya tarihsel olarak kazanılmış haklar nedeniyle, kent adı verilmektedir⁵⁹. Bu bakımdan belediyeler, ilçe sistemi içindeki belediyeler (*kreisangehörige gemeinden*) ve ilçe sistemi dışındaki belediyeler (*kreisfreie gemeinden*) olmak üzere ikiye ayrılır⁶⁰. İlçeye bağlı belediyeler, mali ve yönetsel açıdan güçsüz olup, görevlerinin bir bölümünü ilçeye devretmektedir. İlçeye bağlı olmayan belediyeler ise; mali ve yönetsel açıdan güçlü, ilçenin desteğine gereksinim duymadan birçok hizmeti yerine getirir⁶¹. Birinci gruptaki belediyeler genelde nüfusu 10.000'i aşan kent statüsündeki yerleşim birimleri, ikinci gruptaki belediyeler ise nüfusu 100.000'in üzerinde olan belediyelerdir. Bunların dışında, nüfusu 5.000'in altındaki küçük belediyeler ile belediyelerden bazılarının toplam nüfusu 8.000-10.000 olacak biçimde oluşturduğu belediye birlikleri bulunur⁶².

Batı Almanya'da 1960'lı yılların sonunda 25.000 olan belediye sayısı, yönetimde belediyelerin gücünü artırmak için 8.500'e düşürülmüştür⁶³. Bu azaltmalar genellikle yerel yönetim birimlerinin birleştirilmesiyle olmuştur. Böylece yerel yönetimlerin ortalama nüfus büyüklükleri de artırılmıştır. İki Almanya'nın birleşmesi sonrasında, birleşmeden sonraki en önemli konulardan birisi eski eyaletlerde ekonominin canlandırılması ile birlikte,

57 UZUN, A. agm. s.614.

58 AKIN, Ö. Agm. s.241.

59 YALÇINDAG, Selçuk, age. s.50.

60 AKIN, Ö. agm. s.242.

61 MENGİ, Ayşegül Kaplan, agm. s.96.

62 AKIN, Ö. agm. s.242.

63 A Country Study: Germany.

yerel siyasetin güçlendirilmesi olmuştur. Bu amaçla birleşme sonrasında Doğu Almanya'daki eyaletlerde de yerel yönetimlerin sayısının azaltılması ilkesi benimsenmiştir⁶⁴. Daha verimli yönetimler oluşturmak amacıyla büyük ilçeler kurulmuş ve iller gibi orta basamak yerel yönetim birimlerinin eksikliği gündeme getirilmiştir⁶⁵.

Belediye birlikleri, küçük belediyelerin yönetsel ve mali açıdan üzerlerine aldıkları görevleri yerine getirememeleri üzerine⁶⁶, komşuluk ilişkileri içerisinde, bu hizmetleri daha iyi yerine getirebilmek ve cari hizmetlerde tasarruf sağlamak amacıyla kurulmaktadır. Rheinland-Pfalz eyaletinde kurulan Birlik Belediyesi (Verbandsgemeinde) bu tür bir yapıda olup, komşu birden fazla belediye, kendi tüzel kişiliklerini kaybetmeden aralarında ki en büyük belediye çevresinde birleşmiştir. *"Birlik belediyesi adını alan bu belediye, kendine bağlı belediyelerin yönetsel işlerini onlar adına yürütür. Böylelikle, cari harcamalardan tasarruf edilmiş olur. Daha sonra eğitim, itfaiye, içme ve kullanma suyu temini, kanalizasyon ve arıtma, arazi kullanım planlaması, spor tesisleri gibi yerel hizmetleri birlik içerisinde yerine getirir"*⁶⁷. Belediye birlikleri bazen de, su sağlanması veya atık suların bertaraf edilmesi, eğitim ve sağlık hizmetlerini sunmak, çevre koruma ve alan planlaması gibi hizmetleri yerine getirmek için kurulabilir⁶⁸.

İlçeler, belediyeleri bir araya getiren üst örgüt olmakla birlikte, ilçe ve belediyeler kendi başlarına birer kamu tüzel kişisidir. İlçeler ve belediyeler arasında hiyerarşik bir ilişki bulunmamaktadır. Ancak belediyeler ve ilçeler arasında görev dağılımı ve işbirliği bulunmaktadır⁶⁹. İlçeler görev alanları içinde, ilçe bütçesinden yapılan mali yardımlarla, küçük ve mali durumları zayıf olan belediyelerin projelerine destek sağlarlar. İlçe yönetimi bağlı olan belediyeyi destekleyip, tamamlar ve geliştirir, ilçe ve belediyeler görevlerini birlikte gerçekleştirir. Bu şekilde yerel hizmetlerin eşit biçimde yerine getirilmesi garanti edilir⁷⁰.

Belediyelerin organları ve örgütsel yapıları eyaletten eyalete ve hatta kentten kente değişmektedir. Bu bağlamda, belediyelerde başlıca üç türden yapı olduğundan söz edilebilir:

64 ÇUKURÇAYIR, M. Akif , "Almanya'da Siyasal Sistem ve Yerel Yönetimler", **Dünya'da Yerel Yönetimler**, (Ed. Murat OKÇU, Hüseyin Özgür), (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2013), s.64-65.

65 MENGİ, Ayşegül Kaplan, agm. s.102.

66 MENGİ, Ayşegül Kaplan, agm. s.109

67 KALABALIK, Halil (2005), **Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku**, (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2005), s.816.

68 MENGİ, Ayşegül Kaplan, agm. s.109.

69 KARAER, Tacettin, agm. s.25.

70 UZUN, A. agm. s.614.

Güçlü Başkan (Güney Almanya) Sistemi: Fransız sisteminden etkilenen Bayern ve Baden-Württemberg eyaletlerinde görülen⁷¹ bu sistemde, hem meclis (5 yıl), hem de başkan (8 yıl) halk tarafından seçilir. Meclisin kendi içinden seçtiği başkan yardımcısı ve vekillerinin de görev süresi başkanla aynıdır⁷². Bu sistemde belediye başkanı; belediye tüzel kişiliğini temsil eder, yönetimin başıdır ve meclisin oy hakkına sahip başkanıdır. Belediye başkanı gücünü, meclis tarafından değil, doğrudan halk tarafından seçilmesinden almaktadır. Başkan, böylelikle seçim kampanyası sırasında verdiği sözleri gerçekleştirebilmektedir⁷³.

Profesyonel Kent Yöneticisi (Kuzey Almanya) Sistemi: İngiliz sisteminden etkilenerek oluşturulan, Nordrhein-Westfalen ve Niedersachsen eyaletlerinde uygulanan⁷⁴, bu sistemde 5 yıllık bir süre için seçilen meclis, kendi içinden 6, 8 veya 12 yıllık sürelerle bir kent yöneticisi görevlendirir⁷⁵. Bu sistemde tüm hizmetler içi asıl yetkili organ, belediye meclisidir. Ancak bazı görevleri belediye yöneticisine devredebilir veya geri alabilir veya bu görevleri üstlenebilir. Meclis başkanı, meclisin kendi üyeleri arasından seçilir. Meclis başkanı, belediye başkanı adını taşımakla birlikte, gerçekte belediye başkanı değildir. Yalnızca bazı fahri görevleri vardır. Asıl yürütme organı, *Belediye Yöneticisi* olarak adlandırılan, meclis tarafından seçilen ve meclis tarafından görevden alınabilen *Profesyonel Yönetici*'dir. Belediye tüzel kişiliğinin temsilcisi, profesyonel yöneticidir. Bu model, fahri ve profesyonel gücü birlikte etkili kılmaya çalışmaktadır⁷⁶.

Magistrat Sistemi: Eski Prusya kentlerinde (Hessen ve Schleswig-Holstein) görülen⁷⁷ bu sistemde meclis, kendi üyelerinden bir Yürütme Kurulu (Magistrat) seçer. Bu kurul üyelerinin bazısının görevi 6-12 yıl, bazısının ise 6-9 yıl arasındadır. Belediye başkanı, eşitler arasında birinci olarak kurulun başındadır. Meclis tarafından seçilen kurul üyeleri, yine meclis tarafından nitelikli çoğunluk sağlanarak görevden alınabilir⁷⁸.

Yerel Yönetimlerin Yetki, Güç ve Hizmetleri: Yerel yönetimler, federal yasalar çerçevesinde görevlerini yerine getirmek ve yasal yetkilerini be-

71 SCHEFOLD, Dian, agm. s.241.

72 AKIN, Ö. agm. s.243.

73 MENĞİ, Ayşegül Kaplan, agm. s.99.

74 MENĞİ, Ayşegül Kaplan, agm. s.100.

75 AKIN, Ö. agm. s.243.

76 MENĞİ, Ayşegül Kaplan, agm. s.100.

77 MENĞİ, Ayşegül Kaplan, agm. s.99.

78 AKIN, Ö. agm. s.243.

lirlemekte serbesttir⁷⁹. Bununla birlikte bu durum, yerel yönetimlerin tüm kamu hizmetlerine tamamen kendi kendilerine karar verip, üstlenebilecekleri ve bu hizmetleri kendi sorumluluklarında yerine getirebileceği düşünülmemelidir. “Bu bağlamda, özerkliğin derecesi, yapılması gereken görevin, yerel yönetimlerin kendisine ait bir görev mi, yoksa devlet tarafından aktarılan bir görev mi olduğuna bağlıdır”. Yerel yönetimler, kendilerine ait görevleri yerine getirmede serbest takdir hakkını kullanırken, talimatla verilen zorunlu görevlerde takdir hakları bulunmamaktadır⁸⁰.

Eyaletten eyalete bazı değişiklikler olmakla birlikte, yerel yönetimlerin başlıca zorunlu görevleri şunlardır: Cadde ve sokak temizliği, imar planlama, yatırım planlama, kreşler, gençlik yardımları, konut yardımı, okul yönetimi, halk eğitim merkezleri, çöp toplama ve işleme, atık su yönetimi.

İsteğe bağlı olan görevleri ise; yeşil alan çalışmaları, müzeler, yüzme havuzları, tiyatro, gençlik merkezleri, kütüphaneler, yaşlı bakım alanları, ekonomiye destek, kardeş şehir ilişkileridir⁸¹. Toplumsal nitelikli, kültürel, sportif görevlerin yanı sıra, afet hizmetleri, yabancılarla ilgili hizmetler, yapı denetimi ve belediyelerin hukuki denetimi gibi görevler de zorunlu görevler arasında sayılabilir. Bu tür görevler, merkezin belirlediği yol ve yöntemlerle yürütülür ve aynı zamanda, merkezi yönetim tarafından hem hukukilik hem de yerindelik denetimi yapılabilir. Ayrıca, belediyeler arası yolların, hastane gibi hizmet binalarının yapımı ve bakımı, çevre korunması ile kaynak yetersizliğiyle karşılaşılacak belediyelere, diğer belediyelerden alınan ilçe paylarından aktarılan yardımlarla yerine getirilen hizmetler ilçenin görevleri arasındadır⁸².

Bunun yanı sıra yerel yönetimler, belde halkının gereksinimleri ve yerel amaçlar doğrultusunda, tasarruf bankaları, enerji ve su kaynağı, yerel trafik yönetimi, konut yapımı kuruluşları oluşturabilirler. Bu teşekküller, yerel yönetimlerin bir parçası olarak oluşturulabileceği gibi, yerel halkın sahip olduğu ticari şirketler olarak da kurulabilirler. Bu teşekküller, birkaç yerel yönetimin bir araya gelmesiyle de oluşturulabilir. Gerek duyulması ve kamu yararı doğrultusunda yerel yönetimler, yasalar çerçevesinde, halkın bu hizmetleri kullanmasını zorunlu kılacak düzenlemeler yapabilirler⁸³.

79 SCHEFOLD, Dian, agm. s.238.

80 MENGİ, Ayşegül Kaplan, agm. s.103.

81 ÇUKURÇAYIR, M. Akif, agm. s.66.

82 AKIN, Ö. agm. s.242.

83 SCHEFOLD, Dian, agm. s.239.

4. ABD ve ALMANYA YEREL YÖNETİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ABD ve Federal Almanya her iki ülke de federal yapıda bulunmasına karşılık, yerel yönetimleri birbirlerinden farklı yapı ve yönetim biçimlerine sahip bulunmaktadır. Yerel hizmetler açısından da, yerel yönetimlerin hizmetleri birbirleriyle benzerlik göstermesine karşılık, bazı alanlarda farklılıklar görülmektedir.

4.1. Yönetim Açısından

Demokratik hayatın en önemli göstergesi, yönetsel mekanizmaların olabildiğince yönetilen toplumun rızasına göre belirlenmesidir. Bu nedenle yönetilen halk yönetime daha fazla yakınlıktır ve demokrasinin en iyi biçimde işlemesi sağlanmaktadır. Bu açıdan ABD'deki yerel yönetimlerde halkın yönetime katılımının yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan ABD'de belediye birimlerinin en küçük köylere kadar kurulmuş olması da demokrasinin toplumun en küçük yerleşim yerlerine kadar nüfuz ettiğini de bize göstermektedir. Fakat il, belediye ve kasaba yönetimlerinin işlevlerindeki benzerlikler ise yetkilerin üst üste gelmelerine ve görev karmaşıklığı yaratabileceği düşüncesini güçlendirmektedir. Belediye yönetimlerinin "su" işleri ile ilgili görevleri var iken, özel bölge yönetimlerinin de su işleri ile ilgilenmesi, aynı fonksiyonun iki başlı bir mekanizma tarafından yerine getirildiğini ve ister istemez yönetsel sorunların baş gösterebileceğini göstermektedir. Bu bağlamda çalışmada incelenen Atlanta örneğinde de görüldüğü gibi, belediyeler çok parçalı ve iç içe girmiştir. Örneğin Fulton County Government ile City of Atlanta gibi. Bu durum da özellikle metropolde yerel yönetimler arasında, kaynakların paylaşılmasında olduğu gibi sorunların yaşanmasına neden olmaktadır.

Her iki ülkede de seçilmiş belediye başkanlarının olduğu yerel yönetim birimlerinin, *Güçlü Başkan Sistemi* olarak adlandırıldığı ve bu sistemde başkanların geniş yetkiye sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte başkanın yetkileri konsey-meclis tarafından seçildiği sistemlerde daha çok seremonik düzeyde kalmaktadır.

ABD'deki belediyelerde görülen *Konsey-Meclis Sistemi* ile Almanya'daki *Magistrat Sistemi* büyük benzerlikler taşımaktadır. Her iki ülkede de sistemin en önemli özelliği, konsey-meclis üyelerinin görev sürelerinin değişkenlik göstermesidir. ABD örneğinde incelenen Atlanta'da Kent Konseyi (City Council) ve Kent Komisyonu (City Commission) seçimleri her yıl yapılmakta ve halkın desteğini kaybeden üye tekrar seçilememektedir.

ABD ve Almanya'da bazı belediyelerde, yerel yönetim görevlerinin tarafsız ve eşit bir biçimde yerine getirilmesi için Profesyonel Kent Yöneticisi sistemi benimsemiştir. Bu bağlamda, ABD'de bazı belediyelerde belediyeyi CEO benzeri (COS-COO) profesyonel yöneticiler yönetmektedir. Almanya'da da Nordrhein-Westfalen ile Niedersachsen eyaletlerinde, ABD'de deki örneğiyle büyük benzerlik gösteren bu sistem uygulanmaktadır. Bu sistemin uygulandığı belediyelerde belediye başkanı ise daha çok temsil, seremonik görevleri yürütmekte ve Eyalet Hükümetini temsil eden vali ile iletişim görevini üstlenmiş durumdadır. Bu sistemde profesyonel yöneticinin görev süresi Almanya'da 12 yıla kadar uzayabilirken, ABD'de ise kurul-konsej kendisinden memnun olduğu sürece görevine devam edebilmektedir.

Atlanta'daki belediyeler özellikle ekonomik gelişme konusuna çok önem vermektedirler. Çünkü ekonomik gelişme yatırımları çekmektedir. Bu amaçla, Atlanta'daki belediyelerde uzman personel istihdam edilmiş ve özellikle yatırım hizmetleri özel sektör tarafından gerçekleştirilmektedir. Bunun yanında planlama ve yönetim ise belediyeye aittir.

4.2. Hizmetler Açısından

Devlet veya yerel yönetimlerin sağladığı hizmetler genel olarak topluma yakınlığı ile ölçülmektedir. Bu nedenle de her iki ülke merkezi yönetim ve yerel yönetimlerine bir göz atıldığında belirli görevler arasında paylaşım sağlandığı anlaşılmaktadır. ABD'de yerel yönetimlerin halkın doğrudan ihtiyaçlarını sağlayıcı fonksiyonları (su birimi, çöplerin toplanması, yangın hizmetleri, hayvanların kontrolü ve toplu taşıma) kendi üzerlerine aldıkları görülmektedir. Buna karşın yine halkı bir anlamda doğrudan ilgilendiren fakat merkezi yönetimle koordineli çalışacak birimlerin (planlama ve koruma, sağlık, polis, cezaevleri vb.) ise il yönetimleri tarafından ele alındığı anlaşılmaktadır. Bunun yanında ülke genelini ilgilendiren konuların ise bakanlıklar tarafından yerine getirildiği görülmektedir. Ayrıca sağlık, ulaşım, eğitim, çevre ve konut, alt yapı hizmetleri ile elektrik, su ve gaz tedarik hizmetleri gibi kimi hizmetlerin federal, federe ve yerel yönetim birimlerinin hepsinin görev alanına girdiği de görülebilmektedir. ABD'de yerel yönetimler, yasa ile açıkça yasaklanmadıkça bütün alanlarda hizmet verecek işlevlere sahip olabilmektedir. Almanya'da ise yerel yönetimler, yerel yönetim birimlerine ait olan hizmetlerde geniş yetkiye sahip olmakla birlikte, zorunlu görevlerdeki takdir hakları kısıtlanmaktadır.

Almanya Federal Cumhuriyeti'nde ise merkezi yönetimin genel olarak alt yapısı tüm ülkeyi kapsayan (ülke savunması, telekomünikasyon, hava

ve demiryolu ulaşımı, federasyon vatandaşlığı, vb.) hizmetleri gerçekleştirmektedir. Buna karşın eyalet ve merkezi yönetim arasında da hizmetler açısından paylaşım olduğu görülür. Yine ABD'de olduğu gibi halkın doğrudan ihtiyaçlarını karşılayacak hizmetler yerel yönetimler tarafından yapılmaktadır.

Atlanta örneğinde görüldüğü gibi ABD'de, belediye hizmetleri vatandaşın ayağına gitmektedir. Özellikle ayrıştırılmış çöp toplama, bahçe bakımı ve cadde-sokakların temizliği, bakımı ve düzenlenmesi hizmetleri günlük olarak evlerin önünde gerçekleştirilmektedir. Toplumsal yaşamın olduğu yerlerde ücretsiz içme suyu ve elektrik prizi konulması, banklar ve sıkça konulan çöp kutuları belediyenin varlığını hissettirmektedir. Benzer biçimde Almanya'da da çöp toplama ve işleme, su yönetimi, çevrenin korunması büyük önem taşımaktadır. Görüldüğü gibi yerel yönetimlerin, çevre ve su konusunda geniş düzenlemeleri bulunmaktadır.

4.3. Örgüt Yapıları Açısından

ABD'de yerel yönetim birimleri eyaletten eyalete farklılık göstermekte olup şekil ve büyüklük olarak büyük bir çeşitlilik taşımaktadır. Her eyalette il yönetimi, belediye, okul bölgesi yönetimi, kasaba yönetimi ile özel bölge yönetimlerinin birbirinden çok farklı yapı ve büyüklükte olduğu görülmektedir. Bu durum, eyaletlerin anayasalarından ve kendi yerel gereksinimlerinin farklılığından kaynaklanmaktadır. Ayrıca; ABD'de yerel yönetimlerin, halkın istekleri doğrultusunda onlara en iyi hizmeti verebilecek biçimde yapılandırıldığı görülmektedir. Diğer önemli bir özellik ise, ülkemizdeki İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ), İstanbul Elektrik Tramvay ve Trolleybüs İdaresi (İETT) ve Otogar Yönetimi benzeri yönetim bölgelerinin ABD'de çok sayıda hayata geçirilmiş olduğudur. Bu bağlamda bazı özel yönetim gerektiren hizmetler (ulaştırma, atık su, liman, havalanı vb.) için özel yönetim bölgeleri oluşturulmuştur.

ABD'de yerel yönetimler, yapı ve büyüklük olarak çeşitlilik taşımakta olup en küçük yerleşim birimlerinde dahi yerel yönetim birimleri oluşturulmuştur. Bu durum, halkın yönetime ve karar alma süreçlerine katılımını kolaylaştırmaktadır. Almanya'da ise yerel yönetim birimlerinin birleştirilmesiyle ekonomik açıdan daha güçlü yerel yönetimlerin oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaçla, iki Almanya'nın birleşmesinden sonra yerel yönetim birimlerinin sayısında azaltılmaya gidilmiştir. Diğer taraftan Almanya'da, küçük belediyelerin üzerlerine düşen görevlerini ekonomik açıdan yerine getirememeleri üzerine, komşu belediyelerce *Belediye*

Birlikleri kurulmuştur. Belediye Birlikleri su yönetimi, eğitim ve sağlık hizmetleri sağlanması ile çevrenin korunması gibi değişik alanlarda işbirliği yapmakta ve ortak hizmetler üretmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

ABD’de, yerel yönetim birimlerinin sayı ve çeşit olarak değişik yapıda olması; yönetimin halka daha yakın olmasına, sorunların zamanında çözümlenebilmesine, halkın yönetime daha çok katılabilmesine ve halkın karar mekanizmalarında daha çok yer alabilmesini sağlamakta, demokrasinin bir çoğulculuk ve eşitlik sistemi olduğunu anlatmaya yardımcı olmaktadır. Federal Almanya’da ise yerel yönetimler birleştirilerek daha güçlü ve sorunları daha kolay çözebilen, ekonomik olarak sağlam yerel yönetimler oluşturulmuştur. Bu bağlamda bu çalışmada başlıca şu öneriler çıkarılmıştır:

(1) Türkiye’de subsidiarity ilkesi gereği belediye hizmetleri vatandaşın daha fazla ayağına gitmelidir. Özellikle ayrıştırılmış çöp toplama, bahçe bakımı ve cadde-sokakların temizliği, bakımı ve düzenlenmesi hizmetleri ABD ve Almanya örneklerinde görüldüğü gibi günlük olarak evlerin önünde gerçekleştirilmelidir.

(2) ABD’de yerel yönetimler çok parçalı ve iç içe girmiş durumdadır. (Örneğin Fulton County Government ile City of Atlanta) bu da özellikle metropolde yerel yönetimler arasında sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. City of Atlanta çevresindeki Fulton, Douglas, Cobb ve Dekalb County’leri kapsayacak şekilde İstanbul Büyükşehir Belediyesi örnek alınarak büyükşehir (metropol) yönetimi gerçekleştirilebilir.

(3) ABD ve Almanya’da belediyeyi CEO benzeri (COS-COO) profesyonel yöneticiler yönetmektedir. Belediye başkanı ise daha çok temsil, seremonik ve federe devleti temsil eden vali ile iletişim görevini üstlenmiş durumdadır. Türkiye’de her ne kadar Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcıları olmakla birlikte bu görevlilerin CEO olması ve buna göre yetiştirilmesi gerekir.

(4) ABD’de Konsey-Meclis Sistemi, Almanya’da ise Magistrat Sisteminin uygulandığı belediyelerde, konsey-meclis üyelerinin görev süreleri değişiklik göstermektedir. ABD’de, Kent Konseyi (City Council) ve Kent Komisyonu (City Commission) seçimleri her yıl yapılmakta ve halkın desteğini kaybeden üye seçilememektedir. Ülkemizde de, etkili yerel yönetim meclisleri oluşturmak için benzer uygulamalar geliştirilebilir.

(5) ABD'deki belediyelerde uzman personel istihdam edilmekte ve özellikle yatırım hizmetleri özel sektör tarafından gerçekleştirilmektedir. Planlama ve yönetim belediyeye aittir. Türkiye'de özellikle personel istihdamında uzmanlığa önem verilmesi ve yerel yönetimler bölümünü bitirmiş personelin öncelikle istihdam edilmesi önem arz etmektedir.

(6) ABD'de belediyelerin gelirleri oldukça yüksektir. Özellikle konut, arsa ve arazi alım satımlarından, harcamalardan, yapı izni ve ruhsat gelirleri oldukça yüksektir. Türkiye'de de belediye gelirlerinin artırılması için ABD'deki benzeri uygulamalar yapılabilir.

(7) ABD'de belediyelerin sosyal ve kültürel aktivitelerin sayısı çok fazladır. Festivaller, özel günler ve hafta sonları dolu dolu geçmekte, Gösteri Merkezleri'nde (City Hall) hep bir etkinlik bulunmakta ve kentin tarihi, kültürel tabii değerleri halkın hizmetine sunulmaktadır. Belediyeler özellikle ekonomik gelişme konusuna çok önem vermektedir zira ekonomik gelişme yatırımları çekmektedir. Bunun yanı sıra çevre ve su konusu da önemlidir. Belediye çalışanlarında ekipman, donanım, işe yaklaşım ve iş güvenliği önlemleri son derece gelişmiş durumdadır. Türk belediyeleri ve üniversiteleri daha fazla sayıda araştırmacılar göndererek ABD ve Almanya'nın bu deneyimlerinden yararlanabilirler.

KAYNAKÇA

- A Country Study: Germany, <http://memory.loc.gov/frd/cs/detoc.html>, (Erişim: 15.01.2015).
- AKIN, Özden. "Federal Almanya", **Kamu Yönetimi Ülke İncelemeleri**, (Yay.Haz. Birgül A. Güler ve diğ.), s.227,260, AÜ, SBF, Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, Ankara, 2004.
- BAĞLI, Mehmet Selim. "Alman Yerel Yönetim Yapısı", **Türk İdare Dergisi**, S.473, Aralık 2011, s.43-74, İçişleri Bakanlığı Yayını, Ankara, 2011.
- ÇAM, Esat. **Devlet Sistemleri**, Der Yayınları, İstanbul, 1993.
- ÇUKURÇAYIR, M. Akif. "Almanya'da Siyasal Sistem ve Yerel Yönetimler", **Dünya'da Yerel Yönetimler**, (Ed. Murat OKCU, Hüseyin Özgür), s. 51-70, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2013.
- ERKUL, Hüseyin, "Noah Dawner", City of Atlanta, Georgia, USA, 2014.
- ERKUL, Hüseyin, "Interview with Peggy Merris ", City of Decatur, Atlanta, Georgia, USA, 2014. Facts About Germany. <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/en/>, (Erişim: 10.11.2014). Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası (FACA), <http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011/eylul/anayasalar/ulkeana/pdf/08-ALMANYA%20209-276.pdf> (Erişim: 11.11.2014).
- FREEDMAN, Leonard. **Power and Politics in America**, Brooks/Cole Publ. Comp. California, 1991. Fulton County. <http://www.fultoncountyga.gov/>, (Erişim: 26.08.2015)
- GÜL, Hüseyin. "Amerikan Federal Sisteminde Yerel Yönetimler", **Dünya'da Yerel Yönetimler**, (Ed. Murat OKCU, Hüseyin Özgür), s. 51-69, Seçkin Yay, Ankara, 2013.
- GREENBERG, Edward S., PAGE Benjamin I. **The Struggle For Democracy**, New York, Harper Collins Coll. Publ., 1995.
- JAMES, Peter. "The Federal Framework", **Modern Germany**, Routledge Publ., Newyork, 1998.
- JANDA, Kenneth, BERRY, Jeffrey M. and GOLDMAN Jerry. **The Challenge of Democracy, Government in America**, Boston: Houghton Mifflin Company, 1989.
- KALABALIK, Halil. **Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2005.
- KARAER, Tacettin. "Federal Almanya'da Siyasal ve Yönetimsel Yapının Genel Görünümü", **Amme İdaresi Dergisi**, C.22.S.3,s.15-29. TODAİE Yayını, Ankara, 1989.
- Many Layers of American Government, http://www2.census.gov/govs/cog/2012/2012_cog_map.pdf, (Erişim: 15.10.2015). MENÇİ, Ayşegül Kaplan. "Federal Almanya'da Yerel Yönetimler", **Çağdaş Yerel Yönetimler**, C.6, S. 4, s.93-112, TODAİE Yay. Ankara, Ekim 1997.
- SCHEFOLD, Dian. "Local Government in Germany", **Local Government in the Member States of the European Union, A Comparative Legal Perspective**, (Angel-Manuel MORENO, Ed.), pp.233-256, National Institute of Public Administration, Spain, 2012. State Laws Governing Local Government

- Structure and Administration, <http://www.library.unt.edu/gpo/acir/Reports/information/M-186.pdf>, (Erişim: 12.10.2015).
- STURM, Roland. "More Courages Than Expected? The 2006 Reform of German Federalism, pp.34-49, New Directions in Federalism Studies (Ed. Jan ERK, Wilfried SWENDEN), Routledge-ECPR Studies in European Political Science, Newyork, 2010
- ŞAHİN, Mustafa. "Amerika Birleşik Devletleri'nde Yerel Yönetimler", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, C.8, S.2, Nisan 1999, s.121-136, TODAİE Yay. Ankara, 1999. UZUN, Şentürk. "Federal Almanya Yönetim Sistemi", Yirmi Birinci Yüzyılda Yönetim, 2003, İçişleri Bakanlığı Araştırma ve Etütler Merkezi Yayınları, http://www.arem.gov.tr/ortak_icerik/arem/Projeler/21yy/almanya.pdf, (Erişim: 15.01.2015)
- YALÇINDAG, Selçuk. **Federal Almanya ve Türkiye'de Yerel Yönetimler**, TODAİE Yay. Ankara, 1992.